

Asia: VN/12457/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta Yhteiskunnan turvallisuusstrategiaksi 2024 (YTS2024)

Luku 1. Johdanto

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

-

Luku 2. Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

-

Luku 3. Yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kohdistuvat uhkat

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

-

Luku 4. Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaaminen

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

-

Luku 5. Kokonaisturvallisuuden toimijat

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

-

Luku 6. Kokonaisturvallisuuden tulevaisuus

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

-

OSA 2: Strategiset tehtävät

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse strategisen tehtävän numero ja nimi sekä nimeä osio (Päämäärä ja tavoitteet; Toiminta-ajatus; Toimijat).

-

Yleiset kommentit strategialuonnokseen.

Kirjoita yleiset havaintosi strategialuonnoksesta.

Strategialuonnoksessa on hyvin ja kattavasti kuvattu pääpiirteet nykyisestä kokonaisturvallisuuden toimintamallista. Elinkeinoelämän oleellinen rooli on mainittu useissa kohdissa, mutta osassa kohtia vajaasti. Hallinnon ja yritystoimijoiden välinen strateginen kumppanuus mainitaan ainoastaan toteamuksena sotilaallisen puolustuskyvyn yhteydessä kohdassa 9: ”Elinkeinoelämän toimijoista korostuvat osaamisen kehittämisen, kunnossapidon ja ruokahuollon palveluita tuottavat Puolustusvoimien strategiset kumppanit”. Erityisesti seuraavissa kohdissa toimintamallia pitäisi päivittää, jotta huomioidaan yritysten koko potentiaali muuttuvassa maailmassa

- o Kohta 1. Johdanto (s. 11-12), erityisesti kohta
- o ”Tehtävien toteuttaminen kaikissa turvallisuustilanteissa edellyttää sekä varautumista että vastetta eli kykyä ryhtyä toimiin uhkiin vastaamiseksi.”
- o Patrian lausunto: Toimivia järjestelyjä, kun strateginen kumppanuus, tulisi hyödyntää laajemmin, mm. osaamisen huoltovarmuuden ja nopean teknologisen innovointikyvyn vahvistamisessa.
- o Kohta 2.2. Kansainvälinen ja EU toiminta (ss. 18-19), erityisesti kohta
- o ”Kansainvälinen ja EU-toiminta kytkeytyy myös alue- ja paikallistason toimintaan. Viranomaiset, yritykset ja järjestöt toimivat kansainvälisessä yhteistyössä useilla eri tasoilla. Tämän mahdollistaminen ja toiminnan jatkuvuuden varmistaminen ovat usein välttämätöntä sekä toimijoille itselleen että yhteiskunnan kokonaisturvallisuudelle.”
- o Patrian lausunto: Yritysten verkottumisessa sekä EU:n että NATO:n osana hallinnon panos on usein ratkaisevan tärkeä. Tässä Suomessa on vielä paljon parannettavaa kokonaisturvallisuuden näkökulmasta. Oleellista on hallinnon, yritysten ja tiedeyhteisön vuoropuhelu asioiden ja kantojen valmisteluvaiheessa, jolloin yritysten ja tiedeyhteisön tieto ja kokemus saadaan mukaan valmisteluun. Samalla Suomen kansalliset prioriteetit saadaan muodostettua realistisiksi ja kokonaisturvallisuutta vahvistaviksi.
- o 2.3. Puolustuskyky (2. 19), erityisesti kohta
- o ”Tarvittavien resurssien nopea käyttöön saanti varmistetaan kokonaisuomaanpuolustuksen periaatteen mukaisesti kumppanuus-, turvallisuus- ja aiesopimuksilla ja yhteisharjoittelulla.”
- o 2.4. Sisäinen turvallisuus (s.20), erityisesti kohta
- o ”Turvallisuusympäristön muutoksen myötä ulkoisen ja sisäisen turvallisuuden välinen raja on hämärtynyt. Tämä asettaa erityisiä vaatimuksia koordinaatioille ja tilanneymmärrykselle.”

- o 2.5. Talous, infrastruktuuri ja huoltovarmuus (s.21), erityisesti kohta
- o ”Elintärkeiden toimintojen suojaamiseksi on tärkeää turvata välttämättömät viestintäverkot- ja palvelut, tietojärjestelmät, digitaaliset palvelut ja tiedot. Lisäksi on varmistettava kriittiset liikenneverkot ja -palvelut sekä turvattava energian saatavuus. Kyky tuottaa tutkimusta ja innovaatioita on välttämätöntä osaamisen varmistamiseksi. Talous, infrastruktuuri ja huoltovarmuus rakentuvat teknologioiden varaan. Kriittisiin teknologiavalmiuksiin on tästä syystä kiinnitettävä huomiota.”
- o Patrian lausunto kohtiin 2.3., 2.4. ja 2.5. liittyen: Uhat ovat aiempaa ennakoimattomampia ja nopeasti eskaloituvia. Strategisen kumppanin johtama ekosysteemi, johon on kytkeytynyt laaja-alaisesti vasteen kannalta tärkeitä yrityksiä ja yliopistoja antaa mahdollisuuden varautua ennakoimattomiin uhkiin ja harjoitella vastetta normaalioloissa. Näiden uusien rakenteiden hyödyntämisessä ollaan vasta aivan alussa ja tällaisten ekosysteemien merkitys osaamisen huoltovarmuuden kannalta kriittisenä ja nopeana teknologiavalmiutena tulisi tunnistaa paremmin strategiassa.
- o Kohta 3.1. Uhat , häiriötilanteet ja kriisit
- o ”Osa kriiseistä voidaan ennakoida, mutta niiden ajankohtaa ja vaikutusta ei kuitenkaan voida yleensä ennustaa. Kriisien vaikutukset voivat olla laajuudeltaan ja kestoaltaan merkittäviä. Niitä voidaan harvoin ratkaista pelkästään ennalta määriteltujen toimintatapojen ja suunnitelmien avulla vaan edellyttävät aloitteellisuutta ja joustavuutta”
- o Patrian lausunto: Edellä esitetyllä strategiseen kumppanuuteen perustuvalla ekosysteemimallilla pystytään varautumaan ”ennakoimattomaan” ja jopa harjoitella toimintamallia (ketterä kehittäminen, jne.)
- o Kohta 5.2. Elinkeinoelämä (s.43) , erityisesti kohta
- o ”Huoltovarmuusorganisaation sektorit, poolit ja toimikunnat muodostavat yhteistyörakenteen, jossa katetaan laajasti huoltovarmuuden kannalta olennaiset arvo- ja toimitusketjut sekä niissä vaikuttavat keskeiset toimijat”
- o Patrian lausunto: Yritysten rooli hyvin tuotu esiin, mutta hieman kapeana ja staattisena. Joustavuutta ja ketteryyttä edellytetään todennäköisesti huomattavasti enemmän kuin mihin tässä kuvattu perinteinen järjestely soveltuu. Osaamisen huoltovarmuus ja ketterät menettelyt ovat esimerkkejä yritysverkostojen roolista uusissa ennakoimattomissa kriiseissä.
- o Kohta Sisäinen turvallisuus/13. Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen, erityisesti kohta
- o Tehtävän vastuuministeriö on sisäministeriö. Poliisi vastaa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisestä. Turvallisuusviranomaisten, kuten poliisin, Rajavartiolaitoksen ja Puolustusvoimien välinen yhteistyö on vakiintunutta ja sitä edelleen kehitetään huomioiden turvallisuusympäristön muutos.”
- o Patrian lausunto: Toimintamalleja, hyviä käytäntöjä ja ratkaisuja tulisi hyödyntää nykyistä paremmin yli sektorirajojen. Patrian kannalta strateginen kumppanuus ja siihen kytketty eksosysteemimalli ei rajoitu ”pelkästään” puolustussektorille. Samoin ratkaisuja, kuten Patrian osaltaan kehittämä viranomaisten kenttäjohtamisjärjestelmää voitaisiin hyödyntää nykyistä

laajemmin, jolloin kehittämisen rahoitusnäkömakin olisi todennäköisesti pitkällä aikavälillä selkeämpi.

Niinikoski Pasi
Patria Oyj